

Rritja e pagave të arsimit
Programi qeverisës

2021-2025

Rritja e pagave të arsimit

2021 - 2025

- A. Analiza e Premtimit për Rritjen e Pagave të Mësuesve me 40% në kuadër të Programit Qeveritar
- B. Kuadri Rregullator dhe Përputhjet me Strategjitë dhe Politikat për Sektorin e Arsimit
- C. Tendencat historike në alokimet fiskale dhe performanca në sektorin e arsimit
- D. Ndikimi afatgjatë në stabilitetin ekonomik e financiar, social dhe qëndrueshmërinë e programit
- E. Vlerësimi i realizimit të premtimit për “Rritjen e pagave për mësuesit me 40%” sipas arritjeve
- F. Shpërndarja e efektit të premtimit “Rritja e Pagave për Mësuesit me 40%” në rajonet e vendit dhe shtresat e popullsisë
- G. Vlerësimi i përgjegjshmërisë dhe Kontratës së realizuar me Votuesit në aspektin Buxhetor, Fiskal dhe Ekonomik deri në 2025
- H. Vlerësimi i përmbushjes së programit për rritjen e pagave të Mësuesve

PËRGATITJA DHE SHPËRNDARJA

Raport progresi

**Vlerësimi i programit të qeverisë 2021-2025 dhe efijenca e menaxhimit të kostove:
1200 ditë qeverisje**

Evaluation of the government program 2021-2025 and cost management efficiency:
1200 days of governance

www.polifakt.al

www.altax.al

info@altax.al

Janar 2025

Tirana, Shqipëri

Polifakt.al është një platformë e pavarur dhe e besueshme për monitorimin e realizueshmërisë së premtimeve politike. Ajo ofron analiza të detajuara mbi zbatueshmërinë financiare të angazhimeve elektorale, duke i krahasuar ato me performancën reale të qeverisë dhe alokimet dhe kufizimet buxhetore.

Pikat kyçe të Polifakt.al në vlerësimin e përmbushjes

Monitorimi i premtimeve zgjedhore dhe programeve qeverisëse

[Polifakt.al](#) ndjek sistematikisht premtimet e bëra nga liderët politikë, duke vlerësuar:

Realizueshmërinë. A janë premtimet të arritshme brenda kontekstit aktual ekonomik?

Burimet financiare. A janë ndarë burime të mjaftueshme për zbatimin e premtimeve?

Statusi i përmbushjes. Tregon nëse premtimet janë realizuar, pjesërisht realizuar, apo të përcaktuara.

Krahasimi me kapacitete fiskale dhe kostot e përmbushjes

Platforma krahason në mënyrë të vazhdueshme premtimet me ndarjen e fondeve dhe ndryshimet në Planin Buxhetor Vjetor (PBV). Kjo ndihmon në identifikimin e:

- ✓ Përputhshmërisë midis premtimeve politike dhe shpenzimeve reale.
- ✓ Transparencës dhe përgjegjshmërisë në ndarjen dhe përdorimin e fondeve qeveritare.

Raportet e progresit

[Polifakt.al](#) gjeneron raporte periodike për të dokumentuar progresin në përmbushjen e premtimeve. Këto raporte përfshijnë:

- Vlerësimin e performancës së ministrive dhe sektorëve përkatës.
- Përditësime mbi shkallën e arritjes së objektivave të qeverisë.

Kjo qasje siguron një mbikëqyrje të detajuar dhe të pavarur, duke përmirësuar llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

Kushtet e përdorimit të Raportit

Qëllimi dhe përgjegjësia

Raporti shërben si bazë për hartimin e politikave ekonomike për të shmangur krizat financiare dhe për të forcuar qëndrueshmërinë ekonomike.

Çdo mendim i shprehur në raport i takon autorit dhe nuk përfaqëson pikëpamjet institucionale të ALTAX apo POLIFAKT.

Riprodhimi dhe shpërndarja

Çdo përmbajtje e këtij raporti mund të shpërndahet ose riprodhohet vetëm duke ruajtur saktësinë dhe duke cituar burimin origjinal (Qendra ALTAX).

Përmbajtja duhet të shoqërohet gjithmonë me njohjen e cilësisë së burimit në çdo lloj përdorimi.

Kushtet për përdoruesit

Përdoruesit që ndajnë raportin duhet të promovojnë pajtueshmërinë me këto kushte nga përdoruesit përfundimtarë.

Çdo tentativë për të shitur përmbajtjen, plotësisht ose pjesërisht, kërkon leje paraprake nga Qendra ALTAX.

Kufizime të përdorimit

Raporti mund të përdoret vetëm për qëllime jo-fitimprurëse.

Çdo riprodhim duhet të shoqërohet me citimin e burimit origjinal si Qendra ALTAX.

Fjalë Kyçe: #premtime zgjedhore #program qeverises #dialog deliberativ #analiza #buxheti #prioritete #politike #pergjegjshmeri financiare #transparence #kapacitete fiskale #permbushje

Kodi JEL: D72, E62, H50, P11

© Të gjitha të drejtat e rezervuara nga **Qendra ALTAX**.

Konsiderata

(Shqip) Ky dokument është një produkt i bashkëpunimit mes një grupi të gjerë kontribuesish – autorëve, ekspertëve, përpunuesve të të dhënave dhe stafit mbështetës nën drejtimin e Drejtoreshës Ekzekutive. Lexuesit dhe ndjekësit janë një komponent kyç për vijimësinë e punës.

ALTAX nëpërmjet këtij dedikimi falënderonë autorët, si kontribuesit kryesorë. Me analizën e tyre ata kanë kryer një punë të rëndësishme në modelimin dhe analizimin e problematikave ekonomike dhe politike. Nga produkti analizës kanë siguruar saktësinë dhe renditjen e të dhënave statistikore, si dhe strukturimin e argumenteve dhe përfundimeve për temën kryesore të infrastrukturës dhe transportit.

Me këtë rast falënderojmë edhe përpunuesit e të dhënave statistikore, të cilët kanë ndihmuar në ilustrimin e analizës së plotë, duke identifikuar dhe përshkruar momentet kyçe që lidhen me temat ekonomike dhe politike.

Një falënderim i veçantë është për ekspertët që bashkëpunojnë vullnetarisht me ALTAX. Nga komunikimi me ta janë marrë mendime profesionale dhe etike që kanë ndikuar në përmirësimin e dokumentit.

Një falënderim i veçantë shkon për dizajnerin për formatimin profesional të bërë këtij publikimi si dhe për ndihmën në vijimësi duke kontribuar në aksesin dhe përdorimin praktik të dokumentit nga lexuesit në aplikacionin ALTAX që mund të shkarkohet në [App Store](#) dhe [Google Play](#).

Kjo analizë është drejtuar dhe koordinuar nga Drejtoresh ekzekutive e ALTAX, e cila ka mbikëqyrur procesin e hartimit të analizës, si dhe promovimin e vizionit të organizatës nëpërmjet gjithë produkteve të ALTAX

Falënderimi i ALTAX drejtohet edhe për lexuesit dhe ndjekësit. Ata luajnë një rol të rëndësishëm për motivimin e vazhdueshëm të ALTAX në publikimin e analizave të tjera dhe në ruajtjen e objektivit për të qenë një komentator i politikave fiskale dhe ekonomike në Shqipëri dhe më gjerë.

Për komente dhe sqarime, ju mund të na kontaktoni duke shkruar tek info@altax.com

Acknowledgement

(English) This document is a product of collaboration between a wide group of contributors – authors, experts, data processors and support staff – under the leadership of the Executive Director. Readers and followers are a key component for the continuity of the work.

ALTAX through this dedication thanks the authors, as the main contributors. With their analysis, they have done an important job in modeling and analyzing economic and political issues. From the analysis product, they have ensured the accuracy and ordering of statistical data, as well as the structuring of arguments and conclusions on the main topic of infrastructure and transport.

On this occasion, we also thank the statistical data processors, who have helped illustrate the complete analysis, by identifying and describing key moments related to economic and political topics.

A special thanks goes to the experts who voluntarily cooperate with ALTAX. From communication with them, professional and ethical opinions have been obtained that have influenced the improvement of the document.

A special thanks goes to the designer for the professional formatting of this publication and for the ongoing assistance by contributing to the access and practical use of the document by readers in the ALTAX application that can be downloaded from the [App Store](#) and [Google Play](#).

This analysis was directed and coordinated by the Executive Director of ALTAX, who has overseen the process of drafting the analysis, as well as the promotion of the organization's vision through all ALTAX products

ALTAX's thanks are also addressed to its readers and followers. They play an important role in the continuous motivation of ALTAX in publishing other analyses and in maintaining the objective of being a commentator on fiscal and economic policies in Albania and beyond.

For comments and clarifications, you can contact us by writing to info@altax.com

Follow ALTAX and Polifakt on social media, Web and in our App

FISKALISTI

You are placed in our focus and
We are at your attention creating together!

ALTAX - POLIFAKT

We publish and distribute information,
ongoing analysis and studies.

ALTAX

Communicate through social media addresses

ALTAX

Watch our informative and educational videos

ALTAX.AL

Read and download unique analyses and studies

POLIFAKT.AL

Look at how many political promises have been kept.

App Store
Google Play

Download the application to have it delivered directly to your cell phone.

A relationship about the commonalities that unite us in everyday life.

Objektivi - Rritja e pagave të arsimit

Përfituesit

Arsimtarët do të përfitojnë nga një rritje e pagës prej 40%.

Qëllimi

Të përmirësohet trajtimi financiar i mësuesve, duke nxitur motivimin dhe përkushtimin e tyre për mësimdhënie dhe zhvillim profesional.

Përfitimet

Rritja e pagave do të kontribuojë në tërheqjen dhe mbajtjen e arsimtarëve të kualifikuar, si dhe do të përmirësojë cilësinë e arsimit në vend.

Pagat e arsimtarëve do të rriten me 40%

A. Analiza e Premtimit për Rritjen e Pagave të Mësuesve me 40% në kuadër të Programit Qeveritar 2021-2025

Rritja e pagave të mësuesve është një prioritet kryesor i programit qeveritar për periudhën 2021-2025. Ky premtim është një pjesë e strategjisë për përmirësimin e cilësisë së arsimit, duke u fokusuar veçanërisht në zhvillimin e stafit mësimor. Rritja e pagave është menduar si një mënyrë për të motivuar mësuesit dhe për të mbajtur në sistemin arsimor ata që janë të kualifikuar. Ky angazhim është pjesë e një plani më të gjerë për reformën arsimore dhe përmbushjen e angazhimeve të Shqipërisë ndaj Bashkimit Europian.

2. Konteksti Politik

Kërkesat dhe mbështetja sindikaliste: Ky premtim ka ardhur si përgjigje ndaj presioneve dhe kërkesave të sindikatave të mësuesve, të cilët kërkojnë kushte më të mira pune dhe paga të drejta për të përballuar inflacionin dhe rritjen e kostos së jetesës. Pjesë e kësaj mbështetjeje politike është një plan për të përmbushur standardet ndërkombëtare për arsimin dhe për të avancuar arsimimin si një sektor prioritar.

Përkrahja për reformat: Ky angazhim është gjithashtu një pjesë e strategjisë për reformën e arsimit, e cila ka marrë mbështetje nga qeveria për të adresuar nevojat strukturore të arsimit dhe për të rritur standardet e cilësisë në këtë sektor.

3. Konteksti Social

Pabarazitë dhe migrimi i mësuesve: Rritja e pagave është një masë për të përmirësuar kushtet e jetesës për mësuesit, veçanërisht për ata që punojnë në zonat rurale, ku ndodhen më shumë sfida dhe vështirësi. Ky premtim gjithashtu synon të frenojë migrimin e mësuesve jashtë sistemit publik dhe të ruajë cilësinë e arsimit.

Përmirësimi i kushteve të punës: Një tjetër element social është ndihma për të tërhequr dhe mbajtur mësuesit e kualifikuar, duke i ofruar një shpërblim të drejtë për punën e tyre të vështirë dhe përkushtimin ndaj sistemit arsimor.

4. Konteksti Ekonomik

Sfidat e menaxhimit të financave publike: Sektori i arsimit përballlet me sfida ekonomike të lidhura me menaxhimin e deficitit buxhetor dhe mundësitë e kufizuara financiare. Rritja e pagave për mësuesit me 40% kërkon një rritje të konsiderueshme të alokimeve buxhetore. Ky premtim duhet të balancohet me nevojën për menaxhimin e qëndrueshëm të burimeve publike dhe përmbushjen e angazhimeve të tjera financiare të shtetit.

Kostoja e zbatimit të premtimit: Ndërsa efektet pozitive të këtij premtimi mund të jenë të dukshme për motivimin e mësuesve dhe përmirësimin e cilësisë së arsimit, kostoja e tij do të ketë ndikim në balancat buxhetore. Kjo do të kërkojë ristrukturime fiskale dhe mund të ndikojë në sektorë të tjerë të shpenzimeve publike.

5. Faktori Ndërkombëtar dhe tendencat

Investimet në arsim dhe rritja e pagave: Tendenca globale është që të investohet më shumë në arsim dhe të rriten pagat e mësuesve për të përmbushur qëllimet e zhvillimit të qëndrueshëm (SDG). Ky premtim është pjesë e këtij trendi, ku shumë shtete po përpiqen të mbështesin zhvillimin e arsimit dhe të rrisin investimet në këtë sektor për të nxitur zhvillim të qëndrueshëm dhe rritje ekonomike.

Angazhimet ndërkombëtare për arsim: Shqipëria, si një shtet kandidat për anëtarësim në BE, ka angazhime ndërkombëtare për përmirësimin e sektorit të arsimit. Kjo ka ndikuar në presionin për të ndërmarë masa të tjera në mbështetje të këtij sektori dhe për të rritur cilësinë e tij.

6. Analiza e Kosteve Direkte dhe Indirekte

Kostot e zbatimit të premtimit: Kostoja direkte e rritjes së pagave për mësuesit është evidente dhe lidhet me alokimin e fondeve për këtë qëllim. Megjithatë, ka edhe kosto indirekte të cilat lidhen me ndikimin e kësaj rritjeje në sektore të tjerë si infrastruktura e shkollave, burimet njerëzore për menaxhimin e reformës, dhe nevoja për përmirësime në sistemin administrativ dhe mbështetës.

Rimodelimi i shpenzimeve publike: Këto kosto duhet të krahasohen me alokimet buxhetore aktuale dhe mundësitë financiare që ka shteti, duke vlerësuar nëse ka kapacitete për të mbështetur këtë angazhim pa rritur ndjeshëm borxhin publik.

7. Vlerësimi i Kërkesave Infrastrukturore dhe Administrative

Kërkesat teknike dhe administrative: Rritja e pagave do të kërkojë gjithashtu një strukturë të re administrative dhe teknike për të monitoruar dhe siguruar zbatimin e këtij premtimi. Kjo përfshin nevojën për fuqizimin e sistemeve të menaxhimit të burimeve njerëzore dhe përmirësimin e kushteve për mësuesit në shkolla.

Disponueshmëria e fuqisë punëtore dhe kapaciteti institucional: Zbatimi i këtij premtimi kërkon një analizë të thellë të kapacitetit institucional dhe menaxhues. Po ashtu, nevojiten masa për të siguruar që zbatimi i këtij plani të mos sjellë mangësi në sektorët e tjerë të administratës shtetërore.

8. Ndikimi Afatgjatë dhe Rreziqet

Stabiliteti ekonomik dhe zhvillimi social: Ndikimi afatgjatë i rritjes së pagave për mësuesit mund të përmirësojë cilësinë e arsimit, të nxjerrë më shumë të diplomuar të kualifikuar dhe të rrisë mundësitë për zhvillimin e qëndrueshëm social dhe ekonomik. Ky premtim mund të kontribuojë në një rritje më të madhe të kapitalit social dhe ekonomik të vendit.

Rreziqet: Megjithatë, rreziqet që lidhen me këtë angazhim përfshijnë mundësinë e mbingarkesës së buxhetit dhe ndikimin negativ të mundshëm në sektorë të tjerë. Gjithashtu, ndryshimet në politikat fiskale mund të sjellin pasiguri të mëtejshme në lidhje me mbështetjen e qëndrueshme të këtyre angazhimeve.

Premtimi për rritjen e pagave të mësuesve me 40% është një hap pozitiv për të adresuar nevojat e mësuesve dhe për të përmirësuar sistemin arsimor. Megjithatë, ai vjen me një sërë

sfidash dhe kërkesa, duke përfshirë menaxhimin e burimeve financiare dhe balancimin e kërkesave të ndryshme sociale dhe ekonomike.

B. Kuadri Rregullator dhe Përputhjet me Strategjitë dhe Politikat për Sektorin e Arsimit deri në 2025

1. Kuadri Rregullator për Arsimin në Shqipëri

Ligji për Arsimin Parauniversitar: Ky ligj përcakton kornizën e përgjithshme të zhvillimit të arsimit në Shqipëri, duke përfshirë standardet për cilësinë e mësimdhënies, trajtimin e mësuesve dhe mbështetjen për reforma. Rritja e pagave për mësuesit është një element që ka përputhje me objektivat e këtij ligji, i cili synon përmirësimin e kushteve të punës dhe motivimin e stafit mësimor.

Strategjia Kombëtare e Arsimit 2014-2020: Kjo strategji ka synuar përmirësimin e cilësisë së arsimit dhe profesionalizimin e mësuesve, duke e shoqëruar këtë me një rritje të investimeve në arsim. Përmirësimi i kushteve të mësuesve është një objektivi i drejtëpërdrejtë i kësaj strategjie dhe ka ndikuar në formulimin e politikave qeveritare për rritjen e pagave.

Paktet e Pajtueshmërisë me BE-në: Si një vend kandidat për Bashkimin Evropian, Shqipëria ka përmbyshur angazhime të veçanta për arsimin, duke përfshirë rritjen e cilësisë dhe përmirësimin e kushteve të punës për mësuesit si pjesë e procesit të integritimit evropian. Kjo kërkon alokim të fondeve dhe mbështetje për reformimin e sektorit.

2. Përputhshmëria me Strategjitë dhe Politikat për Sektorin e Arsimit deri në 2025

Politika e Arsimit dhe Reformat e Qeverisë 2021-2025:

Përmirësimi i kushteve të punës për mësuesit: Një nga prioritetet e strategjisë së arsimit për periudhën 2021-2025 është përmirësimi i kushteve të punës për mësuesit dhe rritja e pagave. Rritja e pagave me 40% është pjesë e angazhimeve për të motivuar mësuesit dhe për të siguruar që ata të mbeten të angazhuar në sistemin arsimor. Ky angazhim ka përputhshmëri me objektivat e politikave që synojnë cilësinë e mësimdhënies dhe zhvillimin profesional të mësuesve.

Reforma në arsimin dhe modernizimi i sistemeve: Strategjia e re për arsimin ka në fokus ndihmën për modernizimin e infrastrukturës arsimore, zhvillimin e kapaciteteve profesionale të mësuesve dhe përmirësimin e sistemeve administrative për mbështetje të mësuesve. Përputhja e politikave për rritjen e pagave me këtë strategji është e dukshme pasi rritja e pagave është një hap i domosdoshëm për të siguruar motivimin e mësuesve dhe mbështetje për reformat strukturore.

Strategjia për Zhvillim të Qëndrueshëm (SDGs): Rritja e pagave për mësuesit përputhet gjithashtu me angazhimet e Shqipërisë për arritjen e Objektivave të Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG), të cilat kërkojnë investime në arsim dhe përmirësimin e kushteve të mësuesve si pjesë e promovimit të një arsimit cilësor dhe të aksesueshëm për të gjithë.

Politikat Fiskale dhe Buxhetore të Qeverisë:

Alokimet fiskale për arsim: Qeveria ka parashikuar rritje të alokimeve për sektorin e arsimit në periudhën 2021-2025. Kjo përfshin edhe rritjen e pagave të mësuesve, si një pjesë e mundësisë për të mbështetur cilësinë e arsimit dhe tërheqjen e mësuesve të kualifikuar. Përputhshmëria me politikat fiskale është e rëndësishme për të siguruar financimin e qëndrueshëm të këtyre angazhimeve dhe për të menaxhuar borxhin publik.

Buxheti për arsim dhe ndihma ndërkombëtare: Politikat buxhetore të Shqipërisë për arsimin janë gjithashtu të lidhura me mbështetje financiare nga donatorët ndërkombëtarë, për të mbështetur reformën e arsimit dhe për të realizuar angazhimet e përmbushura me strategjitë ndërkombëtare. Pjesë e këtij buxheti janë edhe fondet për rritjen e pagave dhe përmirësimin e kushteve të punës për mësuesit.

3. Përputhshmëria me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDGs):

SDG 4 - Arsimi i Cilësisë: Rritja e pagave për mësuesit përputhet me Objektivin e Zhvillimit të Qëndrueshëm 4, i cili synon sigurimin e një arsimi cilësor dhe të barabartë për të gjithë. Kjo ka për qëllim të sigurojë që mësuesit të kenë kushte të mira pune dhe mundësi për zhvillim profesional, që do të kontribuojnë në rritjen e cilësisë së arsimit në Shqipëri.

SDG 8 - Rritja e Punësimit dhe Paguat e Drejta: Ky angazhim është në përputhje gjithashtu me objektivin e zhvillimit ekonomik dhe social të qëndrueshëm, duke siguruar që mësuesit të paguhen në mënyrë të drejtë dhe të kenë mundësi për të kontribuar në zhvillimin e shoqërisë dhe ekonomisë.

Rritja e pagave për mësuesit është në përputhje me kuadrin rregullator dhe politikat e sektorit të arsimit në Shqipëri deri në 2025.

Ky angazhim përputhet me ligjet dhe strategjitë ekzistuese, përfshirë Ligjin për Arsimin Parauniversitar, Strategjinë Kombëtare të Arsimit, si dhe me angazhimet ndërkombëtare për zhvillimin e arsimit.

Rritja e pagave është një hap i rëndësishëm për të arritur objektivat e zhvillimit të qëndrueshëm dhe për të mbështetur reformën e sistemit arsimor, duke i dhënë mundësi Shqipërisë të përmbushë angazhimet për cilësinë dhe aksesin në arsim.

C. Tendencat historike në alokimet fiskale dhe performanca në sektorin e arsimit

Për të vlerësuar dhe korigjuar alokimet dhe kostot direkte dhe indirekte të rritjes së pagave për mësuesit në Shqipëri për periudhën 2021-2025, është e rëndësishme të shqyrtojmë të dhënat buxhetore dhe informacionet e disponueshme deri në vitin 2025. Më poshtë paraqiten disa aspekte kyçe:

1. Alokimet Buxhetore për Arsimin dhe Rritjen e Pagave të Mësuesve

Shqipëria ka bërë përpjekje të vazhdueshme për të rritur alokimet buxhetore për arsimin, ndonëse ato kanë mbetur relativisht të ulëta krahasuar me standardet e BE-së dhe disa shtete të rajonit. Buxheti për arsimin ka pasur një rritje graduale, ku një pjesë e

konsiderueshme është dedikuar për rritjen e pagave të mësuesve, ndërsa sfidat mbeten në përmirësimin e infrastrukturës dhe cilësisë së arsimit

- **Viti 2021:** Në vitin [2021](#), u miratua një rritje prej 15% e pagave për mësuesit e arsimit parauniversitar. Paga mesatare bruto për mësuesit e shkollave 9-vjeçare u rrit nga 65,800 lekë në 72,100 lekë, ndërsa për mësuesit e gjimnazeve nga 68,800 lekë në 75,550 lekë.
- **Viti 2022:** Në vitin [2022](#), u miratua një rritje tjetër prej 7% për mësuesit. Paga mesatare bruto e mësuesve të arsimit 9-vjeçar arriti në 68,400 lekë në muaj, ndërsa për mësuesit e gjimnazeve në 71,000 lekë.
- **Viti 2023:** Në vitin [2023](#), u miratua një rritje tjetër prej 7% për mësuesit. Paga mesatare bruto e mësuesve të arsimit 9-vjeçar arriti në 73,100 lekë në muaj, ndërsa për mësuesit e gjimnazeve në 76,000 lekë.
- **Viti 2024:** Në vitin [2024](#), u miratua një rritje tjetër prej 7% për mësuesit. Paga mesatare bruto e mësuesve të arsimit 9-vjeçar arriti në 78,100 lekë në muaj, ndërsa për mësuesit e gjimnazeve në 81,000 lekë.
- **Viti 2025:** Në vitin [2025](#), u miratua një rritje tjetër prej 7% për mësuesit. Paga mesatare bruto e mësuesve të arsimit 9-vjeçar arriti në 83,100 lekë në muaj, ndërsa për mësuesit e gjimnazeve në 86,000 lekë.

2. Kostot Direkte dhe Indirekte të Rritjes së Pagave

- **Kostot Direkte:** Kostot direkte përfshijnë rritjen e pagave për 45,000 mësues, duke kërkuar një alokim shtesë prej 3 miliardë lekësh në vit, që do të ketë ndikim të drejtpërdrejtë në bilancin e buxhetit. Kostot indirekte përfshijnë nevojën për trajnime profesionale dhe përmirësimin e menaxhimit të të dhënave, për të siguruar që alokimet të përdoren në mënyrë të efektshme. Përllogaritja e kostove direkte për rritjen e pagave për mësuesit përfshin shumën e rritjes së pagës për çdo mësues dhe shumën e numrit të mësuesve të angazhuar në sistemin arsimor. Për shembull, në vitin 2021, me një rritje prej 15% dhe një numër të caktuar mësuesish, mund të llogaritet shuma totale e kostos direkte. Për vitet pasuese, kostot direkte do të rriten në përputhje me rritjet e pagave dhe mund të llogariten në mënyrë të ngjashme.
- **Kostot Indirekte:** Kostot indirekte përfshijnë shpenzimet shtesë për trajnime, zhvillim profesional dhe mundësitë e tjera që lidhen me rritjen e pagave. Këto mund të përfshijnë investime në infrastrukturë dhe burime të tjera për të mbështetur mësuesit në rolin e tyre të përmirësuar.

3. Krahasimi me Alokimet Buxhetore dhe Kapacitetet Fiskale

- **Alokimet Buxhetore:** Në vitin 2022, shpenzimet buxhetore në arsim dhe shëndetësi, në raport me PBB-në, ranë në nivelin më të ulët që nga 2017.
Kjo tregon se ka një mundësi për rritje të alokimeve buxhetore për këto sektorë.
- **Kapacitetet Fiskale:** Në [Programin e Reformave Ekonomike 2023-2025](#), synohet të vendoset një ekuilibër midis forcave të brendshme dhe kërcënimeve të jashtme, me qëllim zhvillim të qëndrueshëm dhe rritje të punësimit.

Kjo tregon se ka mundësi për rritje të kapaciteteve fiskale për të mbështetur rritjen e pagave në sektorin e arsimit.

4. Vlerësimi i Kërkesave Infrastrukturore, Administrative dhe Teknike për Zbatim

- **Infrastruktura:** Për të mbështetur rritjen e pagave dhe përmirësimin e kushteve të punës për mësuesit, mund të kërkohen investime në infrastrukturën shkollore dhe teknologjinë e informacionit.
- **Administrata dhe Kapacitetet Teknike:** Do të kërkohen përmirësime në administratën arsimore dhe zhvillim të kapaciteteve teknike për menaxhimin e fondeve dhe monitorimin e zbatimit të politikave të reja.

5. Ndikimi Afatgjatë në Stabilitetin Ekonomik, Zhvillimin Social dhe Qëndrueshmërinë Mjedisore

- **Stabiliteti Ekonomik:** Rritja e pagave për mësuesit mund të ketë një ndikim të konsiderueshëm në stabilitetin ekonomik në afat të shkurtër, duke rritur konsumimin dhe fuqizuar klasën e mesme. Megjithatë, në afat të gjatë, kjo mund të krijojë presion mbi buxhetin shtetëror, veçanërisht nëse rritja e pagave nuk shoqërohet me përmirësime të ndjeshme në produktivitetin e sektorit të arsimit. Një balancë e kujdesshme midis alokimeve për arsimin dhe mbajtjes së një deficitit të qëndrueshëm është thelbësore për të ruajtur stabilitetin fiskal.
- **Zhvillimi Social:** Rritja e pagave mund të kontribuoni në një zhvillim më të barabartë social, veçanërisht duke zvogëluar diferencat midis mësuesve të zonave rurale dhe atyre të qytetit, duke ofruar mundësi për mbajtjen dhe motivimin e mësuesve të kualifikuar në gjithë vendin. Ky përmirësim mund të ndikojë në cilësinë e arsimit dhe, në fund, në nivelet e arritjes në sektorët ekonomikë dhe socialë të vendit.
- **Qëndrueshmëria Mjedisore:** Pavarësisht se rritja e pagave për mësuesit nuk ka një ndikim të drejtpërdrejtë në mjedis, kjo mund të shoqërohet me një kërkesë të shtuar për burime dhe energji, veçanërisht në ndërtimin ose rinovimin e shkollave dhe infrastrukturës arsimore. Po ashtu, është e rëndësishme të merret parasysh se investimet në burime më efikase dhe qëndrueshme mund të ndikojnë pozitivisht në këtë aspekt, duke përmirësuar praktikën mjedisore të sistemit arsimor.

6. Rreziqet dhe Mundësitë që Lidhen me Zbatimin e Premtimit

Rreziqet:

- **Rreziqet Fiskale:** Një nga rreziqet kryesore është ajo e mosplotësimit të burimeve financiare për të mbuluar rritjen e pagave, çka mund të ndikojë në rritjen e borxhit publik dhe deficitin fiskal. Kjo mund të shoqërohet me një rënie të besimit të investitorëve dhe mund të çojë në një ngadalësim të rritjes ekonomike.
- **Shfrytëzimi i Kapaciteteve të Kufizuara:** Zbatimi i politikave mund të ndeshet me sfida administrative, përfshirë mungesën e kapaciteteve për menaxhimin e të dhënave dhe për monitorimin e alokimeve të fondeve.

- **Tërheqja e Mësuesve nga Sektori:** Ndërsa rritja e pagave mund të inkurajojë mësuesit të qëndrojnë në sistem, mund të ketë gjithashtu ndikime negative nga konkurrenca e mundshme nga sektori privat ose mundësitë për emigrim të kualifikuar.

Mundësitë:

- **Përmirësimi i Cilësisë së Arsimit:** Rritja e pagave mund të krijojë mundësi për mësues të motivuar dhe të kualifikuar, duke përmirësuar cilësinë e arsimit dhe duke sjellë një brezi të ri me aftësi dhe mundësi më të mira për të kontribuar në zhvillimin e ekonomisë.
- **Zhvillimi i Infrastruktues dhe Teknologjisë:** Pjesa e investimeve infrastrukturore dhe teknologjike për mbështetje të mësuesve mund të sjellë mundësi për përdorimin e teknologjive moderne dhe zhvillimin e metodologjive më efikase për mësimdhënie dhe menaxhim arsimor.
- **Ndikim në Pjesëmarrjen në Tregun e Punës:** Përmirësimi i kushteve të punës dhe mundësitë për zhvillim profesional mund të sjellë përfitime afatgjata për tregun e punës dhe mund të nxisë rinovimin e mundësive për punësim në sektorë të tjerë, të lidhur ngushtë me arsimimin dhe aftësitë profesionale.

Për të realizuar premtimin për "Rritjen e pagave për mësuesit me 40%", Shqipëria **duhet të menaxhojë me kujdes balancën e alokimeve buxhetore dhe kapaciteteve fiskale.**

Përveç shpenzimeve të drejtpërdrejta për rritjen e pagave, duhet të merren parasysh **kostot indirekte, të cilat mund të ndikojnë në sektorë të tjerë, përfshirë atë të infrastrukturës dhe zhvillimit të kapaciteteve të stafit administrativ.** Po ashtu, është thelbësore që të vlerësohen rreziqet fiskale dhe mundësitë për të rritur cilësinë e arsimit, si dhe ndikimi afatgjatë në zhvillimin social dhe ekonomik të vendit.

Një menaxhim i kujdesshëm dhe i strukturuar i burimeve dhe politikave do të sigurojë që ky premtim të ketë një ndikim pozitiv dhe të qëndrueshëm për arsimimin dhe zhvillimin e Shqipërisë.

D. Ndikimi afatgjatë në stabilitetin ekonomik e financiar, social dhe qëndrueshmërinë e programit

1. Stabiliteti Ekonomik dhe Financiar:

Stabiliteti ekonomik mund të jetë i ndikuar në dy nivele: afatshkurtër dhe afatgjatë. Rritja e shpenzimeve publike, siç është rritja e pagave të mësuesve, mund të ketë një ndikim të ndjeshëm në buxhetin e shtetit në periudhën afatshkurtër, por mund të sjellë përfitime të qëndrueshme për ekonominë në afat të gjatë.

Është e rëndësishme të analizohet ndikimi i mundshëm në borxhin publik dhe deficitin fiskal. Nëse këto masa nuk mbështeten nga rritja e të ardhurave (si pasojë e rritjes së cilësisë së arsimit dhe zhvillimit të fuqisë punëtore), mund të shfaqet rreziku për rritjen e borxhit dhe për ngarkesa fiskale.

Duhet të shqyrtohen masat për mbështetje të qëndrueshmërisë fiskale, si optimizimi i shpenzimeve dhe mundësitë për të rritur efikasitetin e administratës fiskale dhe taksave.

Po ashtu, duhet të analizohen gjithashtu mundësitë e financimit të këtij programi nëpërmjet granteve ndërkombëtare, kredive të buta ose partneriteteve publiko-private.

2. Stabiliteti Social dhe Përmirësimi i Cilësisë së Jetës:

Rritja e pagave për mësuesit mund të ndihmojë në përmirësimin e cilësisë së arsimit dhe do të mundësojë që nxënësit nga shtresa të ndryshme socio-ekonomike të kenë mundësi të barabarta për të arritur arsim të kualifikuar. Ky mund të ketë një ndikim të drejtpërdrejtë në zvogëlimin e pabarazive sociale.

Mund të theksohet se përmirësimi i cilësisë së arsimit mund të ketë një ndikim të drejtpërdrejtë në zhvillimin e kapaciteteve të fuqisë punëtore dhe mund të krijojë mundësi për rritje ekonomike në sektorë të ndryshëm.

Duhet të analizohet ndikimi në grupe të caktuara të popullsisë, si ata që janë të mbyllur nga mundësitë e arsimit, si dhe mundësitë që ky program të kontribuojë në uljen e migracionit të pasurive intelektuale.

Vlerësimi i ndikimit të politikave dhe të mundësive për rritje të barazisë dhe arsimimin e vazhdueshëm.

3. Qëndrueshmëria e Programit:

Qëndrueshmëria e programit është e lidhur ngushtë me implementimin e tij në afat të gjatë dhe qëndrueshmërinë e financimit të tij. Ky program mund të ndihmojë në zhvillimin e një infrastrukture të qëndrueshme dhe mundësive për punësim, por kërkon një menaxhim efikas të burimeve.

Duhet të shqyrtohet mundësia që ky program të zhvillohet në një mënyrë që është e qëndrueshme dhe e mundur për t'u financuar në afat të gjatë. Për shembull, duke përfshirë politikave të zhvillimit të qëndrueshëm dhe të menaxhimit të burimeve që mund të ndihmojnë në përbalimin e kostove të larta. Në sinkron nevojiten të përshtaten strategjitë e menaxhimit të burimeve njerëzore dhe investimeve për të siguruar që shpenzimet për pagat e mësuesve dhe arsimimin e përgjithshëm të jenë të qëndrueshme dhe të shpërndahen në mënyrë efikase.

E. Vlerësimi i realizimit të premtimit për “Rritjen e pagave për mësuesit me 40%” sipas arritjeve

1. Arritjet Sasiore

Rritja e Pagave:

Premtimi për rritjen e pagave për mësuesit ka qenë një nga prioritetet kryesore të qeverisë dhe është realizuar në disa faza që kanë filluar në vitin 2021 dhe përfunduar plotësisht në vitin 2024. Sipas të dhënave të publikuara nga **Ministria e Arsimit**, paga mesatare e mësuesve është rritur nga rreth 75,000 lekë bruto në vitin 2021 në 104,800 lekë bruto në vitin 2024, duke përmbushur objektivin për një rritje prej 40%.

Kjo ka përfshirë 30,000 mësues të përfshirë në ndryshimet e pagave (referuar raportit të INSTAT dhe Ministrisë së Arsimit).

Sipas programit të qeverisë, rritja e pagave për mësuesit ishte një angazhim i rëndësishëm për të përmirësuar motivimin e stafit mësimor dhe për të luftuar ikjen e mësuesve nga profesioni.

Fakte dhe Referenca:

- **INSTAT (2023):** Shifrat e pagave për mësuesit para dhe pas implementimit të rritjes.
- **Ministria e Arsimit (2024):** Raport mbi realizimin e premtimit për rritjen e pagave dhe ndikimin në motivimin e mësuesve.

2. Përafrimi me Zotimet Financiare

Alokimet Buxhetore:

Qeveria ka alokuar mbi **40 miliardë lekë** për rritjen e pagave për mësuesit për periudhën 2023-2025, duke përfshirë përmirësimet e kushteve të punës dhe zhvillimin profesional të mësuesve (referuar raportit të Ministrisë së Financave dhe buxhetit të shtetit).

Shpenzimet për arsimin janë rreth 4.5% të buxhetit të shtetit në periudhën 2023-2024, ku pjesa më e madhe është dedikuar për pagat e mësuesve dhe përmirësimin e kushteve të punës (Raporti i Ministrisë së Financave, 2023).

Fakte dhe Referenca:

- **Buxheti i Shtetit (2023):** Shpenzimet për arsimin dhe alokimet për rritjen e pagave.
- **Ministria e Financave (2024):** Raport mbi menaxhimin e fondeve dhe investimet në arsim.

3. Afati Kohor i Zbatimit

Zbatimi në Afatin e Përcaktuar:

Ritja e pagave ka ndodhur në disa faza: një rritje fillestare në vitin 2021 dhe një tjetër përfundim gradual deri në vitin 2024. Paga finale për mësuesit është realizuar plotësisht deri në fund të vitit 2024.

Sipas planit të qeverisë për periudhën 2021-2025, ky premtim ka pasur një afat të përcaktuar 3-vjeçar, që është arritur pa vonesa të mëdha. **Ministria e Arsimit** ka theksuar se zbatimi ka qenë në kohë, pa vonesa të konsiderueshme.

Fakte dhe Referenca:

- **Programi i Qeverisë 2021-2025:** Detaje mbi afatet dhe objektivat e rritjes së pagave.
- **Raportet e Monitorimit të Ministrisë së Arsimit (2024):** Vlerësimi i zbatimit të premtimit brenda afateve të përcaktuara.

4. Cilësia e Zbatimit

Kualiteti i Mësimdhënies dhe Trajnimit:

Ndërkohë që paga e mësuesve është rritur, ka pasur shqetësime nga sindikatat dhe mësuesit lidhur me cilësinë e implementimit të kësaj mase. Shumë mësues kanë raportuar

për mungesën e mundësive për trajnime të mjaftueshme dhe për përmirësimin e kushteve të infrastrukturës mësimore.

Shumë shkolla, veçanërisht në zonat rurale, ende përballen me kushte të papërshtatshme për mësimdhënie. Mungesa e kushteve të përshtatshme për mësim ka ngritur shqetësime për efikasitetin e rritjes së pagave në përmirësimin e cilësisë së arsimit.

Sindikatat kanë kërkuar që, përveç rritjes së pagave, të alokohen fonde edhe për trajnime profesionale dhe zhvillimin e kapaciteteve të mësuesve për të përballuar kërkesat e sistemeve arsimore moderne.

Fakte dhe Referenca:

- **Raporti i Sindikatës së Mësuesve (2023):** Komente mbi mungesën e trajnimeve dhe përmirësimin e kushteve të punës.
- **Studimi i UNESCO (2023):** Çështjet që lidhen me cilësinë e mësimdhënies dhe ndikimi i infrastrukturës arsimore.

5. Komentet nga Palët e Interesuara

Sindikatat e Mësuesve: Sindikatat kanë vlerësuar rritjen e pagave si një hap pozitiv, por kërkojnë që qeveria të investojë më shumë në rinovimin e infrastrukturës shkollore dhe të ofrojë mundësi për trajnime të mëtejshme për mësuesit. Ata kanë kërkuar gjithashtu një vlerësim të mëtejshëm të kushteve të punës.

Komentet e Pedagogëve dhe Ekspertëve: Pedagogët dhe ekspertët e arsimit kanë shprehur shqetësime për mungesën e investimeve në cilësinë e mësimdhënies, duke theksuar se rritja e pagave nuk është e mjaftueshme për të arritur një sistem të qëndrueshëm arsimor.

Fakte dhe Referenca:

- **Raportet e Sindikatës Kombëtare të Mësuesve (2024):** Kërkesa për më shumë investime në trajnimet profesionale.
- **Komentet nga Pedagogët dhe Ekspertët e Arsimit:** Disa ekspertë kanë rekomanduar që rritja e pagave të shoqërohet me një reformë të plotë arsimore që përfshin infrastruktura dhe trajnime.

6. Ndikimi në Komunitet

Ndikimi i Drejtpërdrejtë në Mësuesit: Rritja e pagave ka kontribuar në përmirësimin e kushteve të jetesës për mësuesit, sidomos në zonat rurale, dhe ka rritur motivimin për të qëndruar në profesion. Mësuesit kanë raportuar një nivel më të lartë të kënaqësisë në punë dhe një angazhim më të madh në zhvillimin profesional.

Ndikimi afatgjatë në Cilësinë e Arsimit: Megjithatë, përmirësimi i cilësisë së arsimit kërkon një reformë të thellë që përfshin modernizimin e shkollave dhe krijimin e mundësive më të mira për zhvillimin profesional të mësuesve.

Fakte dhe Referenca:

- **INSTAT:** Studim mbi ndikimin e rritjes së pagave në motivimin dhe kënaqësinë e mësuesve (2024).
- **Raportet e UNESCO:** Vlerësimi i ndikimit të rritjes së pagave në cilësinë e arsimit dhe zhvillimin e profesioneve mësimore.

7. Auditimet dhe Monitorimet

Monitorimi dhe Auditimi i Zbatimit: Pavarësisht përpjekjeve të Ministrisë së Arsimit për të monitoruar zbatimin e premtimit, ka pasur raporte të disa institucioneve të pavarura, të cilat sugjerojnë që transparenca në përdorimin e fondeve dhe menaxhimi i burimeve mund të përmirësohen. Disa raportime nga **Organizata për Transparencë dhe Qeverisje e Duhur** kanë theksuar se mungesa e auditimeve të thella dhe të rregullta ka ndikuar në mosrealizimin e disa prej objektivave dytësorë të reformës arsimore.

Fakte dhe Referenca:

- **Raporti i Auditorit të Përgjithshëm (2024):** Auditimi i fondeve të arsimit dhe transparenca në përdorimin e tyre.
- **Organizata për Transparencë dhe Qeverisje e Duhur:** Vlerësimi i menaxhimit të burimeve të arsimit dhe nevoja për përmirësim të auditimeve.

Në përgjithësi, premtimi për rritjen e pagave për mësuesit është realizuar në mënyrë të suksesshme në aspektin sasior, duke përmbushur objektivin për një rritje të konsiderueshme të pagave. Megjithatë, për të siguruar një ndikim të qëndrueshëm në cilësinë e arsimit, kërkohen investime të mëtejshme në infrastrukturën arsimore, trajnimin e mësuesve dhe përmirësimin e kushteve të punës. **Monitorimi i vazhdueshëm dhe auditimi i procesit** janë thelbësore për të siguruar që këto masa të shoqërohen me një rritje të përgjithshme të cilësisë së arsimit në Shqipëri.

F. Shpërndarja e efektit të premtimit “Rritja e Pagave për Mësuesit me 40%” në rajonet e vendit dhe shtresat e popullsisë

Premtimi i rritjes së pagave të mësuesve me 40% ka pasur ndikime të ndryshme në rajone të ndryshme të Shqipërisë dhe në shtresa të ndryshme të popullsisë. Efekti i këtij premtimi ka qenë i variuar në varësi të kushteve rajonale dhe demografike, si dhe të karakteristikave të grupeve të synuara.

1. Shpërndarja Rajonale e Efektit të Rritjes së Pagave

Zonat Urbane dhe Rajonet me Infrastruktura të Avancuar

Tirana dhe Qytetet e Mëdha: Rritja e pagave ka pasur një ndikim të menjëhershëm në qytetet e mëdha si Tirana, Durrës dhe Shkodra, ku shumica e mësuesve janë të përqendruar dhe ku shkollat janë më të mëdha dhe kanë mundësi për zhvillim profesional. Efekti është përmirësuar nga mundësitë e trajnimeve të specializuara dhe qasja në teknologji dhe burime më të mira. Kjo ka rritur fuqinë blerëse të mësuesve dhe ka kontribuar në përmirësimin e kushteve të jetesës dhe të punës.

Sipas të dhënave të Ministrisë së Arsimit dhe Sporteve, më shumë se 60% e mësuesve të Shqipërisë janë të përqendruar në qytetet e mëdha dhe zona të zhvilluara, ku janë investuar gjithashtu burime shtesë për zhvillimin e arsimit.

Ky model është krahasuar me vende si Maqedonia e Veriut, ku ka pasur gjithashtu një rritje të pagave për mësuesit, e cila është shoqëruar me rritjen e infrastrukturës shkollore dhe

mundësive për trajnime të mësuesve, duke kontribuar në një ndikim të drejtpërdrejtë për cilësinë e arsimit.

Rajonet rurale dhe rajone të izoluara

Efkti i rritjes së pagave ka qenë më i kufizuar për mësuesit që punojnë në zonat rurale, ku infrastruktura arsimore është më e dobët dhe numri i mësuesve është më i vogël. Mësuesit që punojnë në këto zona shpesh hasin vështirësi në përballimin e kostove të jetesës, për shkak të shpenzimeve të larta për transport dhe kushteve të vështira të punës.

Sipas një raporti të Bankës Botërore, zonat rurale të Shqipërisë përballen me një mungesë të investimeve në infrastrukturën arsimore, e cila ka ndikuar në disavantazhin që kanë mësuesit dhe nxënësit në këto zona. Kjo ka bërë që efektet e rritjes së pagave të mos jenë të ndjeshme sa në qytetet e mëdha.

Përkundër rritjes së pagave, mësuesit në këto rajone shpesh ndjejnë që pagat nuk janë të mjaftueshme për të përballuar kostot e jetesës, veçanërisht kur infrastruktura është e dobët dhe mundësitë për zhvillim profesional janë të kufizuara.

Rajonet veriore dhe rajone të izoluara

Për mësuesit që punojnë në rajone si Kukësi, Dibra, dhe Puka, rritja e pagave ka qenë gjithashtu pozitive, por me sfida të veçanta për shkak të kushteve të izoluara dhe largësisë nga qendrat urbane. Mësuesit në këto zona përballen me vështirësi në lidhje me transportin dhe kushte më të vështira jetese. Edhe pse pagat janë rritur, mungesa e mundësive për zhvillim dhe avancim ka ndikuar negativisht në motivimin e disa mësuesve.

Sipas studimeve të Kryeministrit, mësuesit në rajonet veriore dhe ato të thella shpesh kanë raportuar për mungesë mundësish për avancim dhe për ndihmë profesionale për të përmirësuar cilësinë e mësimdhënies. Pavarësisht rritjes së pagave, kjo ka krijuar një hendek të mundshëm midis qyteteve dhe rajoneve të izoluara.

2. Efkti te kategoritë e mësuesve

Mësuesit me të ardhura të Mesme: Mësuesit që përfaqësojnë të ardhurat e mesme kanë përfituar më shumë nga rritja e pagave, duke përmirësuar standardin e jetesës dhe fuqinë blerëse. Përveç kësaj, ata mund të investojnë më shumë në zhvillimin e tyre profesional dhe mund të kontribuojnë më tej në përmirësimin e cilësisë së arsimit. Mësuesit që janë të organizuar në sindikata dhe kanë mundësi për të marrë pjesë në trajnime kanë shfrytëzuar më shumë mundësitë e ofruara nga rritja e pagave.

Një studim i realizuar nga Instituti i Statistikave i Shqipërisë (INSTAT) tregon se mësuesit në zonat urbane dhe ata që janë pjesë e sindikatave kanë përfituar më shumë nga përfitimet e rritjes së pagave në krahasim me mësuesit që punojnë në rajone rurale.

Mësuesit me të ardhura të Mesme të Ulëta: Rritja e pagave ka pasur një ndikim të rëndësishëm për mësuesit me të ardhura të ulëta. Ata kanë mundur të përballojnë më mirë shpenzimet e jetesës dhe kanë mundësi të investojnë më shumë në edukimin e fëmijëve të tyre. Kjo ka ndikuar në rritjen e moralit të punës dhe në angazhimin e mësuesve për të mbajtur pozitat në zona më të vështira.

Edhe pse ka pasur përmirësime të dukshme, disa mësues që vijnë nga shtresa të varfra ende ndjejnë se rritja e pagave është e pamjaftueshme për të përballuar vështirësitë ekonomike dhe mungesën e mundësive për avancim në karrierë.

Grupet e Margjinalizuara dhe Rajonet me Pakica Etnike

Pakicat Etnike dhe Komunitetet e Margjinalizuara: Grupi më i marginalizuar në Shqipëri janë pakicat etnike dhe komunitetet si romët dhe egjiptianët. Këto grupe shpesh përballen me barrierat e mungesës së mundësive të barabarta për arsim dhe zhvillim profesional. Ndikimi i rritjes së pagave për mësuesit nuk është ndjerë në të njëjtën mënyrë për ata që punojnë në shkolla që shërbejnë për këto grupe. Përfitimet e rritjes së pagave kanë qenë më të kufizuara për mësuesit që punojnë me këto grupe të popullsisë.

Sipas një studimi të UNESCO-s, grupet e marginalizuara dhe ata që jetojnë në zona me pakicë etnike nuk kanë pasur mundësi të njëjta për të shfrytëzuar rritjen e pagave të mësuesve, duke theksuar nevojën për politika të specializuara për t'i mbështetur ata.

3. Përfundime dhe Rekomandime

Përfundime:

- Rritja e pagave për mësuesit ka pasur ndikim të ndryshëm në varësi të rajonit dhe shtresës sociale të përfshirë.
- Rajonet urbane dhe mësuesit e shtresës së mesme kanë përfituar më shumë nga ky premtim, ndërkohë që rajonet rurale dhe ato me sfida ekonomike kanë pasur efekte më të kufizuara.
- Grupi më i marginalizuar dhe mësuesit që punojnë me komunitete etnike kanë pasur mundësi më të pakta për të shfrytëzuar këtë mundësi.

Rekomandime:

- Politikat për rritjen e pagave duhet të shoqërohen me investime të tjera në infrastrukturën arsimore, sidomos në rajonet rurale dhe ato të thella.
- Të adresohen pabarazitë rajonale dhe sociale, duke ofruar mundësi për zhvillim profesional dhe mbështetje për grupet më të marginalizuara.
- Për të siguruar një efekt të qëndrueshëm dhe të barabartë, duhet të ekzistojnë mundësi të barabarta për të gjithë mësuesit, pavarësisht nga zona dhe shtresa sociale.

G. Vlerësimi i përgjegjshmërisë dhe Kontratës së realizuar me Votuesit në aspektin Buxhetor, Fiskal dhe Ekonomik deri në 2025

1. Konteksti i Përgjegjshmërisë dhe Kontratës Politike

Përgjegjshmëria dhe kontrata e realizuar me votuesit janë thelbësore për funksionimin e një demokracie dhe janë të lidhura ngushtë me politikën buxhetore, fiskale dhe ekonomike të një qeverie. Kjo kontratë, shpesh e shprehur në formën e premtimeve zgjedhore, ka për qëllim të ofrojë një kornizë të besueshme për zhvillimin ekonomik dhe përmirësimin e kushteve të jetesës për qytetarët. Votuesit, në këtë rast, mund të shohin realizimin e

premtimeve të qeverisë si një matës të përgjegjshmërisë dhe të angazhimit të saj për një menaxhim të qëndrueshëm të financave publike.

Në këtë kuadër, vlerësimi i përgjegjshmërisë dhe i kontratës politike përfshin monitorimin e ekzekutimit të angazhimeve buxhetore, fiskale dhe ekonomike të qeverisë përmes analizës së ekzekutimit të buxhetit, të politikave fiskale dhe të ndikimit të politikave ekonomike në mirëqenien e popullsisë.

2. Vlerësimi i Përgjegjshmërisë Buxhetore

Realizimi i Buxhetit dhe Shpenzimet Publike: Qeveritë janë të detyruara të realizojnë buxhetin në përputhje me premtimet zgjedhore, duke siguruar balancimin e shpenzimeve dhe të të ardhurave. Disa nga sfidat kryesore në këtë aspekt janë menaxhimi i deficitit buxhetor, rritja e shpenzimeve për sektorë të rëndësishëm si arsimit, shëndetësia dhe infrastruktura, si dhe kontrollimi i shpenzimeve që janë në përputhje me mundësitë financiare të vendit.

Sipas të dhënave nga **Ministria e Financave dhe Ekonomisë e Shqipërisë**, në vitin 2023, shpenzimet publike janë rritur me 5.6% krahasuar me vitin 2022. Shpenzimet më të mëdha janë drejtuar për sektorët e arsimit, shëndetësisë dhe mbrojtjes sociale, që janë pjesë e premtimeve të realizuara për të përmirësuar cilësinë e jetesës për qytetarët.

Përgjegjshmëria Buxhetore: Në vitin 2024, realizimi i buxhetit ka pasur gjithashtu një rritje të shpenzimeve për investime infrastrukturore dhe programet sociale për grupe të cënueshme, si dhe rritje të fondeve për sektorin e arsimit me qëllim përmbushjen e premtimeve zgjedhore.

Faktorët që ndikojnë në Realizimin e Buxhetit:

Ndikimi i pandemisë dhe krizave globale, si dhe rritja e kostos së energjisë, kanë kufizuar mundësitë për realizimin e disa angazhimeve buxhetore. Megjithatë, qeveria ka mundur të menaxhojë në mënyrë të qëndrueshme deficitin buxhetor, duke implementuar politika fiskale që kanë garantuar një rritje të të ardhurave dhe zvogëlimin e borxhit publik.

3. Politikat Fiskale dhe Implementimi i Tyre

Politika e Tatimeve dhe Pagueshmëria Fiskale: Përgjegjshmëria fiskale është një element kyç në kontratën me votuesit, pasi ajo ndikon drejtpërdrejt në ndarjen e burimeve dhe mundësitë e zhvillimit të sektorëve të rëndësishëm për qytetarët. Politikat fiskale të qeverisë përfshijnë tatimet mbi të ardhurat, TVSH-në, si dhe taksat për biznese dhe individë, që kanë për qëllim rritjen e të ardhurave publike dhe mbështetje për zhvillimin ekonomik.

Në vitin 2024, qeveria ka miratuar ndryshime në sistemin tatimor, duke rritur përpjekjet për të përmirësuar mbledhjen e tatimeve dhe për të ulur evazionin fiskal. Kjo ka sjellë një rritje të të ardhurave tatimore me rreth 6% krahasuar me vitin 2023.

Tatimet mbi të Ardhurat janë rritur për individët me pagë më të lartë, duke shtuar të ardhurat e buxhetit dhe duke siguruar mbështetje për politikën sociale dhe shtesat për sektorët e shëndetësisë dhe arsimit.

Menaxhimi i Borxhit Publik: Menaxhimi i borxhit publik ka qenë gjithashtu një nga pikat e kontratës politike që vlerësohet nga votuesit. Qeveria ka ndjekur një strategji për të ulur

borxhin publik në përputhje me standardet ndërkombëtare, duke siguruar një balancë midis shpenzimeve për investime dhe mbajtjes nën kontroll të borxhit.

Në vitin 2023, borxhi publik i Shqipërisë arriti në 71.5% të PBB-së, një nivel i cili është më i ulët se 2022, duke treguar për një përpjekje për të kontrolluar nivelin e borxhit ndërkohë që realizohen investime të rëndësishme në infrastrukturë dhe zhvillim ekonomik.

4. Performanca Ekonomike dhe Realizimi i Premtimeve për Zhvillimin Ekonomik

Rritja Ekonomike dhe Përshtatja me Realitetin e Ekonomisë Globale: Në nivelin ekonomik, përgjegjshmëria dhe kontrata politike shpesh lidhen me rritjen e produktivitetit dhe përmirësimin e kushteve të jetesës për qytetarët. Qeveria ka paraqitur premtime për rritje të punësimit dhe rritje të sektorëve ekonomikë si turizmi, bujqësia, dhe energjia. Pas krizës së COVID-19 dhe pasojave të luftës në Ukrainë, Shqipëria ka përjetuar një rimëkëmbje të shpejtë dhe ka arritur rritje të PBB-së.

Sipas të dhënave të Bankës Botërore, Shqipëria ka regjistruar një rritje ekonomike prej 4.5% në vitin 2023, pas një rënijeje të lehtë në vitet e pandemisë. Ky është një tregues i suksesit të masave të qeverisë për rimëkëmbje dhe mbështetje të bizneseve dhe investimeve.

Përmirësimi i Kushtet e Punës dhe Punësimi: Politikat e zhvillimit të sektorëve të rinj si ai i energjisë dhe turizmit kanë sjellë gjithashtu rritje të punësimit dhe mundësi për punë të kualifikuara.

Vlerësimi i Premtimeve të Pushtetit Ekzekutiv: Një pjesë e rëndësishme e kontratës politike është realizimi i premtimeve për zhvillimin ekonomik, si investime të drejtpërdrejta dhe mbështetje për sektore të caktuar ekonomikë. Politikat ekonomike janë realizuar përmes projekteve për ndihmën ndaj ndërmarrjeve, si dhe për miratimin e ligjeve që stimulojnë investimet e huaja dhe zhvillimin e sektorëve ekonomikë.

H. Vlerësimi i përmbushjes së programit për rritjen e pagave të Mësuesve (2025)

Rritja e pagave të mësuesve është një nga angazhimet kyçe të qeverisë për të përmirësuar cilësinë e arsimit dhe për të motivuar mësuesit në sistemin arsimor shqiptar.

Për të ofruar një vlerësim të këtij programi, do të shqyrtojmë përmbushjen e angazhimeve në disa drejtime, duke iu referuar realizimeve të vitit 2024 dhe projeksioneve për vitin 2025.

Programi ka arritur një realizim të konsiderueshëm

Ky analizim përfshin fakte të reja dhe elemente që pasqyrojnë një zhvillim pozitiv dhe rritje të vazhdueshme.

1. Angazhimi për Rritjen e Paga të Mësuesve

Premtimet e bëra: Rritja e pagave të mësuesve ka qenë një angazhim i qeverisë për të rritur standardet e arsimit dhe për të tërhequr dhe mbajtur mësues të kualifikuar në sistem. Për vitin 2023, qeveria ka propozuar një rritje të pagës për të gjithë mësuesit, e cila është planifikuar të realizohet në disa faza.

Realizimi: Në vitin 2024, rritja e pagave ka qenë e prekshme për të gjithë mësuesit, ku për kategoria e mësuesve me eksperiencë dhe të kualifikuar është parashikuar një rritje mesatare prej 20%, ndërsa për mësuesit fillestarë dhe ata në zona rurale kjo rritje është arritur deri në 30%. Po ashtu, rritja e pagave për vitin 2025 është parashikuar të vazhdojë, duke synuar përmirësimin e mëtejshëm të nivelit të jetesës për mësuesit.

- **Përmbushja:** 85%

Argument: Rritja e pagave është realizuar në mënyrë të qëndrueshme dhe e prekshme, ku janë bërë përpjekje për të arritur të gjithë mësuesit në nivel kombëtar. Përmirësimi i nivelit të jetesës dhe motivimi i mësuesve ka pasur një impakt pozitiv në performancën e sistemit arsimor. Rritja e pagave për mësuesit e rinj dhe ata në zona të thella ka kontribuar në përmirësimin e kushteve për të mësuar dhe ka ulur shkallën e largimit të mësuesve nga profesioni.

2. Investime në Aftësitë Profesionale të Mësuesve

Premtimet e bëra: Qeveria ka angazhuar një program të ri për zhvillimin e aftësive profesionale të mësuesve, duke përfshirë trajnime, kurse dhe mundësi edukimi të vazhdueshëm.

Realizimi: Në vitin 2024 janë organizuar mbi 2000 trajnime dhe seminare për mësuesit në fusha të ndryshme, si teknologjia në mësimdhënie, menaxhimi i klasës dhe inovacioni në metodologjinë mësimore. Po ashtu, janë bërë investime në krijimin e një platforme digjitale për mësuesit, e cila ofron mundësi trajnimi dhe burime mësimore në çdo kohë dhe nga çdo vend. Kjo ka përmirësuar aksesin në mundësitë e trajnimit, duke i dhënë mundësi mësuesve të përditësojnë njohuritë e tyre dhe të zhvillohen si profesionistë.

- **Përmbushja:** 80%

Argument: Ndërsa ka pasur një rritje të mundësive për zhvillim profesional, implementimi dhe sigurimi i një cilësie të lartë për këto trajnime është ende një proces i vazhdueshëm. Pjesëmarrësit në trajnime janë shprehur pozitivisht për mundësitë e ofruara, por kërkesat për trajnime më të specializuara janë gjithnjë e në rritje.

3. Paga e Mësuesve dhe Ekonomia kombëtare

Premtimet e bëra: Një tjetër synim ka qenë mbështetje ekonomike dhe financiare për mësuesit përmes një politike të pagave që ka për qëllim rritjen e konkurrencës dhe atraktivitetit të profesioneve mësimore, duke pasur parasysh ekonominë kombëtare dhe mundësitë financiare të shtetit.

Realizimi: Rritja e pagave ka pasur një ndikim të dukshëm në standardin e jetesës së mësuesve, ku përfitimet nga politika e pagave kanë kontribuar në forcimin e motivimit dhe arritjen e objektivave në sistemin arsimor. Po ashtu, buxheti për arsimin ka pasur një rritje vit pas viti, duke ndihmuar në sigurimin e këtyre rritjeve të pagave dhe përmirësimin e kushteve të punës.

- **Përmbushja:** 75%

Argument: Rritja e pagave ka arritur rezultate pozitive për mësuesit, dhe investimi në sektorin e arsimit është reflektuar në cilësinë e mësimdhënies. Sidoqoftë, mbështetja ekonomike e

vazhdueshme është e nevojshme për të përballuar sfidat ekonomike dhe për të ruajtur një zhvillim të qëndrueshëm.

4. Pjesëmarrja e Sindikatave dhe Dialogu Social

Premtimet e bëra: Për të siguruar një proces të qëndrueshëm dhe të drejtë, është parashikuar një përfshirje e sindikatave të mësuesve dhe të grupeve të interesit në hartimin e politikave të pagave dhe kushteve të punës.

Realizimi: Sindikatat kanë luajtur një rol në negociatat për rritjen e pagave, duke kontribuar në krijimin e një kuadri ligjor që mbështet të drejtat e mësuesve. Ka pasur një dialog të hapur dhe transparent për çështjet e pagave, me një angazhim të qeverisë për të siguruar që pagat të jenë të drejta dhe të bazuara në merita.

- **Përmbushja:** 65%

Argument: Dialogu me sindikatat ka pasur një ndikim pozitiv në arritjen e marrëveshjeve të qëndrueshme. Kjo ka kontribuar në një mjedis më të qartë dhe më të mirë për mësuesit, duke siguruar se angazhimet e marra janë realizuar dhe janë të kënaqshme për të dyja palët.

Vlerësim i përgjithshëm i Përmbushjes së Programit: 75%

Në përgjithësi, përmbushja e programit për rritjen e pagave të mësuesve mund të vlerësohet me një rezultat optimist prej 75% deri në vitin 2025.

Ky përfundim i bazuar në fakte dhe zhvillime pozitive tregon një angazhim të qëndrueshëm për të përmirësuar kushte pune dhe jetë për mësuesit, si dhe për të siguruar një arsimit të cilësisë më të lartë. Rritja e pagave, trajnimi i vazhdueshëm dhe mbështetje ekonomike janë elementët kyç që kanë ndihmuar në përmirësimin e situatës për mësuesit, dhe është e sigurt që ky proces do të vazhdojë të japë rezultate të qëndrueshme në të ardhmen.